

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ & QUẢN TRỊ KINH DOANH

NGUYỄN QUANG LỘC

**THỰC TRẠNG VÀ GIẢI PHÁP THỰC HIỆN CHÍNH
SÁCH BẢO HIỂM Y TẾ TỰ NGUYỆN ĐỐI VỚI HỘ
NÔNG DÂN TRÊN ĐỊA BÀN HUYỆN PHỔ YÊN**

Chuyên ngành: Kinh tế nông nghiệp

Mã số: 60.31.10

LUẬN VĂN THẠC SĨ KINH TẾ

Thái Nguyên - 2012

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu khoa học độc lập của bản thân tôi. Các số liệu, kết quả trình bày trong luận văn tốt nghiệp là hoàn toàn trung thực và chưa từng có ai công bố trong bất kỳ các tiểu luận, luận văn nào trước đây.

Thái Nguyên, ngày.....tháng....năm.....

Tác giả luận văn

Nguyễn Quang Lộc

LỜI CẢM ƠN

Sau hai năm học tập, nghiên cứu chương trình Thạc sỹ Kinh tế Nông Nghiệp tại Trường Đại học Kinh tế và Quản trị kinh doanh Thái Nguyên. Tôi đã được nhà trường trang bị những kiến thức tổng hợp và hệ thống. Đến nay tôi đã kết thúc khóa học và hoàn thành bài luận văn tốt nghiệp của mình.

Tôi xin chân thành bày tỏ lời cảm ơn đến tập thể giáo viên và cán bộ Trường Đại học kinh tế và quản trị kinh doanh Thái Nguyên. Và đặc biệt là PGS.TS Nguyễn Đình Long người đã hướng dẫn tôi trong quá trình làm luận văn.

Tôi xin chân thành cảm ơn Lãnh đạo, các bộ phận nghiệp vụ tại cơ quan Bảo hiểm xã hội huyện Phổ Yên. Các cơ sở khám bệnh, chữa bệnh và các Phòng, ban trong huyện đã giúp đỡ tôi trong quá trình thu thập tài liệu thực hiện luận văn.

Mặc dù có nhiều cố gắng nhưng do còn hạn chế về thời gian và nhận thức nên luận văn không tránh khỏi những khiếm khuyết, tôi mong nhận được sự phê bình, góp ý của độc giả, của các anh chị học viên trong trường và sự chỉ bảo, hướng dẫn của các thầy, các cô để bổ sung hoàn thiện trong quá trình nghiên cứu tiếp vấn đề này.

Xin chân thành cảm ơn !

Thái Nguyên, ngày.....tháng....năm.....

Tác giả luận văn

Nguyễn Quang Lộc

MỤC LỤC

MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của đề tài nghiên cứu	1
2. Mục tiêu nghiên cứu	3
3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu của đề tài	3
3.1. Đối tượng nghiên cứu.....	3
3.2. Phạm vi nghiên cứu của đề tài.....	3
4. Những đóng góp của luận văn.....	4
5. Kết cấu của luận văn.....	4
CHƯƠNG 1: CƠ SỞ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN VỀ CHÍNH SÁCH BH YT TỰ NGUYỆN ĐỐI VỚI HỘ NÔNG DÂN	5
1.1. Lý luận chung về BHYT	5
1.1.1. Sự cần thiết khách quan của BHYT.....	5
1.1.2. Khái niệm, bản chất, vai trò và chức năng của BHYT	7
1.1.2.1. Khái niệm BHYT	7
1.1.2.2. Bản chất của BHYT	7
1.1.2.3. Vai trò của BHYT	9
1.1.2.4. Tác dụng của BHYT.....	10
1.1.3. Những nội dung cơ bản của BHYT	11
1.1.3.1. Đối tượng tham gia BHYT	11
1.1.3.2. Mức đóng và trách nhiệm đóng BHYT	13
1.1.3.3. Phương thức đóng BHYT.....	16
1.1.3.4. Phạm vi được hưởng của người tham gia bảo hiểm y tế	16
1.1.3.5. Mức hưởng BHYT	17
1.1.3.6. Phương thức thanh toán chi phí khám bệnh, chữa bệnh bảo hiểm y tế.....	17
1.1.3.7. Thẻ BHYT	18
1.1.3.8. Cơ sở khám bệnh, chữa bệnh bảo hiểm y tế.....	18
1.1.3.9. Quỹ BHYT.....	19
1.1.4. Những nội dung của BHYT Tự nguyện đối với hộ Nông dân	20
1.1.4.1. Đối tượng tham gia BHYT tự nguyện hộ Nông dân	20
1.1.4.2. Hình thức tham gia BHYT tự nguyện đối với hộ Nông dân.....	21
1.1.4.3. Mức đóng BHYT tự nguyện đối với hộ Nông dân	21
1.1.4.4. Phương thức đóng BHYT tự nguyện đối với hộ Nông dân.	22
1.1.4.5. Phạm vi Quyền lợi, mức hưởng BHYT của đối tượng tham gia BH YT tự nguyện hộ Nông dân.....	22
1.1.4.6. Đăng ký khám bệnh, chữa bệnh bảo hiểm y tế	23
1.1.4.7. Đại lý làm công tác thu BHYT Tự nguyện	24
1.1.4.8. Quy trình khai thác, phát hành thẻ BHYT tự nguyện.....	27

1.1.5. Các nhân tố ảnh hưởng đến khả năng tham gia BHYT tự nguyện đối với hộ Nông dân.....	32
1.1.5.1. Nhu cầu về BHYT của hộ Nông dân	32
1.1.5.2. Khả năng tài chính	33
1.1.5.3. Trình độ học vấn của người Nông dân.....	34
1.1.5.4. Khả năng tiếp cận các dịch vụ y tế	34
1.2. Cơ sở thực tiễn việc thực hiện chính sách BHYT với hộ Nông dân	34
1.2.1. Kinh nghiệm một số nước trong việc xây dựng và thực hiện chính sách BHYT với hộ Nông dân	34
1.2.1.1. Kinh nghiệm thực hiện BHYT tại Hàn quốc.....	34
1.2.1.2. Một số kinh nghiệm phát triển BHYT Nông thôn Trung Quốc	37
1.2.1.3. Bài học kinh nghiệm cho Việt Nam:.....	40
1.2.2. Kinh nghiệm của một số địa phương ở trong nước	41
1.2.2.1. Phát triển BHYT cho Nông dân tại Kon Tum	41
1.2.2.2. Giải pháp tiến tới BHYT toàn dân trên địa bàn huyện Mỏ Cày Nam	42
1.2.2.3. Bài học kinh nghiệm với địa bàn nghiên cứu.....	43
CHƯƠNG 2: PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	44
2.1. Các câu hỏi đặt ra.....	44
2.2. Phương pháp nghiên cứu.....	44
2.2.1. Phương pháp chọn điểm nghiên cứu.....	44
2.2.2. Phương pháp thu thập thông tin.....	44
2.2.3. Phương pháp tổng hợp, xử lý số liệu	45
2.2.4. Phương pháp phân tích thông tin.....	46
2.2.5. Phương pháp chuyên gia chuyên khảo.....	46
2.3. Hệ thống chỉ tiêu nghiên cứu.	46
2.3.1. Các Chỉ tiêu phản ánh mức độ tham gia.	46
2.3.2. Các chỉ tiêu phản ánh mức độ đóng góp.	47
2.3.3. Các Chỉ tiêu phản ánh chi phí KCB.....	47
CHƯƠNG 3: THỰC TRẠNG THỰC HIỆN CHÍNH SÁCH BHYT TỰ NGUYỆN ĐỐI VỚI HỘ NÔNG DÂN TRÊN ĐỊA BÀN HUYỆN PHỔ YÊN	48
3.1. Đặc điểm địa bàn nghiên cứu	48
3.1.1. Đặc điểm tự nhiên, điều kiện KT - XH huyện Phổ Yên.....	48
3.1.1.1. Đặc điểm tự nhiên	48
3.1.1.2. Điều kiện KT - XH huyện Phổ Yên.....	49
3.1.2. Đặc điểm của BHXH huyện.	50
3.2. Thực trạng thực hiện chính sách BHYT tự nguyện đối với hộ Nông dân trên địa bàn huyện Phổ Yên.....	51

3.2.1. Sơ lược về tình hình thực hiện BHYT tự nguyện tại huyện Phổ Yên	51
3.2.2. Tình hình triển khai BHYT tự nguyện đối với hộ Nông dân tại Phổ Yên	53
3.2.2.1. Tình hình phát triển đối tượng tham gia BHYT tự nguyện hộ Nông dân.....	53
3.2.2.2. Tình hình khám chữa bệnh BHYT	56
3.2.2.3. Tình hình phân quỹ khám chữa bệnh	64
3.2.2.4. Tình hình thu BHYT tự nguyện hộ Nông dân.....	69
3.2.2.5 Tình hình chi trả chi phí khám chữa bệnh BHYT	73
3.2.3. Đánh giá kết quả thực hiện BHYT tự nguyện hộ Nông dân trên địa bàn huyện Phổ Yên	77
3.2.3.1. Kết quả đạt được	77
3.2.2.2. Những hạn chế tồn tại trong thực hiện chính sách BHYT tự nguyện đối với hộ Nông dân tại Phổ Yên.....	79
CHƯƠNG 4: ĐỊNH HƯỚNG VÀ GIẢI PHÁP THỰC HIỆN CHÍNH SÁCH BHYT TỰ NGUYỆN ĐỐI VỚI HỘ NÔNG DÂN HUYỆN PHỔ YÊN	82
4.1. Quan điểm định hướng trong việc tổ chức thực hiện chính sách BHYT.	82
4.1.1. Quan điểm về thực hiện chính sách BHYT.....	82
4.1.2. Phương hướng trong thực hiện chính sách BHYT.	83
4.1.3. Mục tiêu thực hiện chính sách BHYT tự nguyện.....	83
4.2. Một số giải pháp trong việc tổ chức thực hiện chính sách BHYT đối với Hộ Nông dân.....	84
4.2.1. Nhóm giải pháp về hoàn thiện cơ chế chính sách.	84
4.2.2. Nhóm giải pháp về tổ chức thực hiện chính sách BHYT tự nguyện đối với hộ Nông dân.....	84
4.2.2.1. Đẩy mạnh công tác tuyên truyền về BHYT tự nguyện đến hộ Nông dân.....	84
4.2.2.2. Giải pháp trong việc nâng cao vai trò hoạt động của các đại lý thu BHYT tự nguyện.....	87
4.2.2.3. Giải pháp trong Quản lý thu BHYT tự nguyện.	90
4.2.2.4. Giải pháp trong việc Quản lý chi BHYT tự nguyện.....	93
4.2.2.5. Tăng cường công tác giám định chống lạm dụng quỹ BHYT tự nguyện.	95
4.2.2.6. Phối hợp chặt chẽ với các đơn vị thuộc ngành y tế để đảm bảo quyền lợi cho người có thẻ BHYT tự nguyện.	99
4.2.2.7. Nâng cao chất lượng dịch vụ phục vụ của các cơ sở Khám chữa bệnh.	100

4.2.2.8. Nâng cao năng lực quản lý và trình độ chuyên môn, nghiệp vụ của cán bộ công chức.	102
4.3 Kiến nghị	
4.3.1. Đối với Chính phủ.	103
4.3.2. Đối với các Bộ.	103
4.3.3. Đối với Cấp ủy, chính quyền địa phương.	104
4.3.4. Đối với BHXH Việt Nam.	104
4.3.5. Đối với BHXH Huyện.	105
4.3.6. Đối với các cơ quan thông tấn báo chí, đài truyền thanh.	105
KẾT LUẬN	106
TÀI LIỆU THAM KHẢO	107
PHỤ LỤC	110

DANH MỤC TỪ VIẾT TẮT

Từ viết tắt	Nguyên nghĩa
BHXH	Bảo hiểm xã hội
BHYT	Bảo hiểm y tế
KCB	Khám chữa bệnh
NSNN	Ngân sách nhà nước
UBND	Ủy ban nhân dân
HĐND	Hội đồng nhân dân

DANH MỤC BẢNG BIỂU

Bảng 3.1. Kết quả khai thác BHYT hộ Nông dân tại Huyện Phổ Yên giai đoạn 2009-2011.....	54
Bảng 3.2 Cơ sở y tế, giường bệnh và cán bộ y tế trên địa bàn huyện giai đoạn 2008-2009.....	59
Bảng 3.3 Số lượt bệnh nhân được KCB BHYT trên địa bàn huyện giai đoạn 2009-2011.....	60
Bảng 3.4 Tỷ lệ người bệnh có thẻ đi KCB trả lời về công tác KCB	61
Bảng 3.5 Tổng hợp đăng ký khám chữa bệnh ban đầu tháng 12-2011	65
Bảng 3.6 Số thu chi tiết BHYT TN hộ Nông dân trên địa bàn huyện Phổ yên giai đoạn 2009-2011	71
Bảng 3.7 Tổng hợp số thu BHYT tự nguyện hộ Nông dân huyện Phổ yên giai đoạn 2009-2011.....	73
Bảng 3.8 Tổng hợp Chi phí KCB BHYT TN hộ Nông dân huyện Phổ yên giai đoạn 2009-2011.....	74
Bảng 3.9 Bảng tổng hợp thu- chi BHYT tự nguyện hộ Nông dân huyện Phổ Yên giai đoạn 2009-2011	79

MỞ ĐẦU

1. Tính cấp thiết của đề tài nghiên cứu

Bảo hiểm y tế là một trong những chính sách an sinh xã hội quan trọng, mang tính nhân văn, nhân đạo sâu sắc, thể hiện sự tương thân tương ái, chia sẻ rủi ro giữa người khỏe mạnh với người ốm đau, giữa người trẻ với người già, giữa người có thu nhập cao với người có thu nhập thấp; đồng thời thể hiện sự quan tâm của Đảng và Nhà nước đối với công tác chăm sóc sức khỏe của nhân dân.

Chính sách bảo hiểm y tế được Đảng và Nhà nước tổ chức thực hiện từ năm 1992. Ngày 14/11/2008 Quốc hội nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam Khóa XII đã thông qua Luật Bảo hiểm y tế. Luật Bảo hiểm y tế đã thể chế các quan điểm, đường lối, chính sách của Đảng và Nhà nước về bảo hiểm y tế; đồng thời là hành lang pháp lý, đảm bảo tuân thủ nguyên tắc thực thi pháp luật, đảm bảo quyền và lợi ích hợp pháp của công dân. Luật Bảo hiểm y tế quy định lộ trình tiến tới bảo hiểm y tế toàn dân, quyền và nghĩa vụ của các bên tham gia, trách nhiệm của nhà nước, các cơ quan quản lý nhà nước trong việc tổ chức thực hiện chính sách quan trọng này.

Bảo hiểm xã hội huyện Phô Yên là cơ quan trực thuộc BHXH tỉnh Thái Nguyên có chức năng, nhiệm vụ là thực hiện chế độ, chính sách BHXH, BHYT; quản lý thu, chi BHXH, BHYT trên địa bàn huyện theo phân cấp quản lý của BHXH Việt Nam và quy định của Pháp luật. Trong những năm qua cùng với cả nước thì BHXH tỉnh Thái Nguyên nói chung và BHXH huyện Phô Yên nói riêng đang ra sức nỗ lực triển khai luật BHYT nhằm đưa luật vào cuộc sống và cũng nhằm thực hiện thành công mục tiêu chăm sóc sức khỏe cho nhân dân. Bên cạnh những thuận lợi như được sự chỉ đạo sát sao của cơ quan BHXH cấp tỉnh, sự đồng tình ủng hộ của chính quyền địa phương, sự tác nghiệp có hiệu quả của các phòng ban, chức năng trong huyện cùng với sự